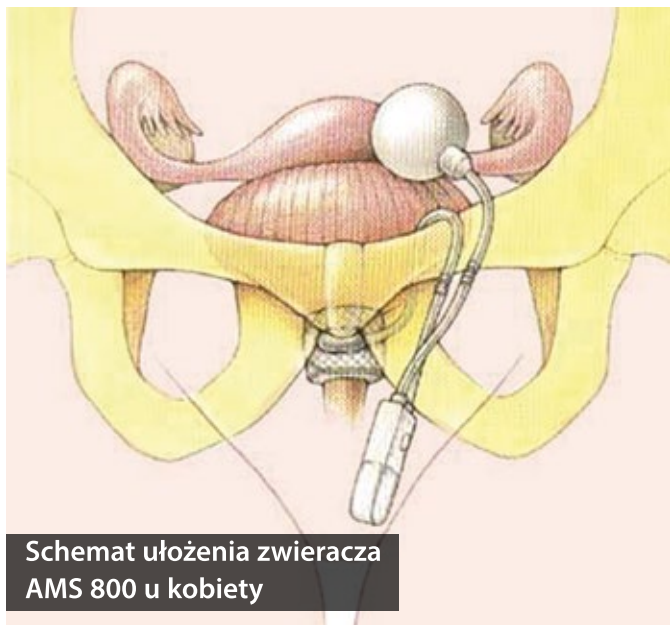

Sztuczny zwieracz cewki moczowej - pytania i odpowiedzi

lek. med. Tadeusz Hessel

Oddział Urologii i Urologii Onkologicznej, Szpital Uniwersytecki w Krakowie

Sztuczny zwieracz cewki moczowej jest protezą urologiczną. Jest to technologia rozwijana już od około 40 lat. W tym artykule zostaną omówione podstawy teoretyczne dotyczące tego urządzenia. Czytelnicy będą mogli dowiedzieć się czym ono dokładnie jest, a także czy ewentualnie takie rozwiązanie może być zaoferowane w ramach leczenia nietrzymania moczu.

Schemat ułożenia zwieracza AMS 800 u kobiety

Źródło - materiały autora: www.czytelniamedyczna.pl

Jaka filozofia kryje się za sztucznym zwieraczem cewki moczowej (SZCM)?

Naturalny zwieracz cewki moczowej gwarantuje utrzymanie moczu. Hydrauliczny sztuczny zwieracz cewki moczowej jest protezą urologiczną, która w najbardziej zbliżony do fizjologii sposób naśladuje jego działanie.

Jakie są wskazania do wszczęcia SZCM?

Jest to metoda leczenia stosowana w nietrzymaniu moczu przekraczającym 300-500ml dziennie najczęściej z przyczyny niewydolności zwieracza (ISD, ang. intrinsic sphincteric deficiency). U Panów implantuje się najczęściej SZCM przy nietrzymaniu moczu po zabiegu operacyjnym (prostatektomii radykalnej lub przezcewkowej resekcji stercza, TURP), a u Pań z powodu wad wrodzonych lub chorób neurologicznych.

Jakie są ograniczenia oraz przeciwwskazania do tej metody leczniczej?

Kandydatka/kandydat do tej metody operacji musi mieć bardzo dobrze zachowaną sprawność manualną w celu

późniejszej samodzielnej poprawnej obsługi SZCM. Oprócz tego, stan zdrowia skóry krocza, w okolicy którego będzie implantowana proteza, musi być zadowalający. Trzeba także zdawać sobie sprawę z ogólnej liczby, około 20% powikłań po tego typu zabiegu. Idealny kandydatka/kandydat do zabiegu SZCM to osoba, która sobie zdaje sprawę z ograniczenia w/w metody leczenia i w razie powikłań pozostaje w stałym kontakcie z ośrodkiem medycznym, w którym wykonano zabieg.

Przeciwwskazania do implantacji SZCM obejmują m.in.:

- nawracające zwężenia lub uchyłki cewki moczowej,
- chorobę nowotworową wymagającą m.in. regularnej cystoskopii,
- zakażenie układu moczowego,
- wznowę miejscową nowotworu stercza (prostaty),
- uczulenie na materiał z którego jest wykonany SZCM (m.in. silikon),
- nadaktywność mięśnia wypieracza lub hiperrefleksję wypieracza nie reagującą na leczenie.

Ile kosztuje implantacja SZCM?

W Polsce implantacja SZCM jest całkowicie refundowana przez NFZ. Sama proteza kosztuje około 20.000 złotych.

Jakie są możliwe powikłania po wszczęciu SZCM?

Najczęściej po tego typu zabiegu może wystąpić: ból, krwawienie, nietrzymanie moczu z parcia, zakażenie, w tym taki typ zakażenia, który będzie wymagał usunięcia SZCM (ok. 4,5% przypadków), uszkodzenie cewki moczowej (ryzyko zwiększone u pacjentów, którzy przeszli radioterapię), przetrwałe nietrzymanie moczu, konieczność wymiany części lub całości SZCM z powodu złego działania jego części lub całości urządzenia (ok. 7% przypadków), konieczność wymiany urządzenia z powodu jego zużycia, trudności z oddawaniem moczu, które mogą wymagać założenia cewnika lub ponownego zabiegu. Powikłania dotyczą w sumie od 10 do 24% pacjentów po w/w zabiegu.

Na czym polega sam zabieg wszczęcia SZCM?

Najważniejszą rzeczą przed operacją jest zachowanie maksymalnej czystości. Samą okolicę, w której będzie wykonywana procedura myje się ok. 10 minut. Do minimum ogranicza się liczbę osób obecnych na sali operacyjnej. Chirurg wykonuje jedno lub dwa nacięcia w obrębie krocza lub podbrzusza. Przez te obszary założy następn-

nie protezę układu moczowego jaką jest SZCM. Po jego implantacji rany zostają zaszyte. Sam zabieg trwa od 30 minut do 90 minut.

Zwieracz AMS 800

Zdjęcie - materiały autorka www.perifuracology.com

Kiedy SZCM zacznie działać?

Aktywację SZCM wykonuje się od 4 do 8 tygodni po zabiegu operacyjnym.

Czy po zabiegu implantacji SZCM będę mógł normalnie funkcjonować?

Oczywiście, ale w okresie 4 do 8 tygodni po wszczepieniu

SZCM należy unikać dużego wysiłku fizycznego określonego między innymi jako: trening na siłowni, jazda rowerem, podnoszenie ciężaru o masie większej niż 4-5 kg.

Po samym zabiegu zawsze trzeba mieć przy sobie „paszport” urządzenia. Jest to ważne w sytuacji gdy pacjent trafi np. na SOR, gdzie może dojść do próby zacewnikowania bez uprzedniego wyłączenia urządzenia.

Typy sztucznych zwieraczy cewki moczowej dostępne w Polsce

W Polsce występują następujące typy sztucznych zwieraczy cewki moczowej:

- AMS 800 – najstarszy i pierwszy SZCM istniejący od 1983, wszczepiony dotychczas u 150 000 pacjentów na świecie
- Zephyr (ZSI 375),
- Aroyo,
- Flowsecure.

Ciekawostka

Wytyczne Europejskiego Towarzystwa Urologicznego (w tym także wytyczne dot. terapii SZCM) zostały przyjęte przez Polskie Towarzystwo Urologiczne (PTU) jako obowiązujące dla wszystkich urologów w Polsce.

Operacje z użyciem taśm w woj. mazowieckim

Według zebranych danych, obecnie na 141 publicznych oraz prywatnych szpitali w województwie mazowieckim, które dysponują 81 oddziałami ginekologicznymi, ginekologiczno-położniczymi oraz 39 oddziałami urologicznymi dla dzieci i dorosłych (źródło: www.rpwdl.csioz.gov.pl), tego typu operacje przeprowadza się w 37 placówkach. Zabiegi stosowane w leczeniu NTM wykonywane są zarówno na oddziałach ginekologiczno-położniczych, jak i na urologicznych.

Porównując obecną sytuację ze statystykami opublikowanymi w Kwartalniku NTM w 2010 roku, ilość wykonywanych zabiegów uległa zmianie. Wówczas zabiegi z użyciem taśm wykonywano w 30 placówkach. Poniżej prezentujemy listę ośrodków, w których wykonano najwięcej zabiegów, z uwzględnieniem liczby zabiegów przeprowadzonych przez poszczególne placówki w 2014 oraz 2015 roku.

Zabiegi operacyjne na nietrzymanie moczu z użyciem taśm w 2014 oraz w 2015 roku w placówkach z woj. mazowieckiego

Nazwa świadczeniodawcy	2014 r.	2015 r.
Szpital Specjalistyczny im. Świętej Rodziny w Warszawie	29	82
Szpital Praski P.W. Przemienienia Pańskiego w Warszawie	9	66
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Płocku	10	64
Centrum Medyczne "Żelazna" w Warszawie	7	60
Radomski Szpital Specjalistyczny im. Tytusa Chałubińskiego	7	48
Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Pruszkowie	8	37
Mazowiecki Szpital Specjalistyczny im. Józefa Psarskiego w Ostrołęce	8	33
Mazowiecki Szpital Wojewódzki w Siedlcach	7	32
Szpital na Solcu w Warszawie	3	30
Mazowiecki Szpital Bródnowski w Warszawie	2	24
Centralny Szpital Kliniczny MSW w Warszawie	3	22
Medicover Opieka Szpitalna	2	21
Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Przasnyszu	6	19
Uniwersyteckie Centrum Zdrowia Kobiety i Noworodka Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego	2	19
Szpital Bielański im. ks. Jerzego Popiełuszki w Warszawie	5	17
Arion Med Sp. z o. o. w Gostyninie	4	16
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Szpital Mazovia w Warszawie	10	15